

ספטמבר 2004 / תשרי תשס"ה

"הסכם הביניים"
"Interim Agreement"
מכון ראות – מושגים ומונחים

הגדרה

המונח "הסכם הביניים" (9/95) (בשמו הרשמי: "הסכם הביניים ישראל-פלסטיני בדבר הגדה המערבית ורצועת עזה"; ידוע גם כ"אוסלו ב" או "הסכם טאבה") מתייחס להסכם הביניים השני שנחתם בין ישראל והפלסטינים שנועד להסדיר את היחסים בין הצדדים במהלך "תקופת הביניים" לקראת הדיונים על "הסכם הקבע".

רקע

הסכם הביניים הוא חלק מ"תהליך אוסלו" שהחל ב"הצהרת העקרונות" (9/93). בהצהרה מופיעים העקרונות על פיהם יתקדמו הצדדים לקראת "מצב הקבע", על בסיס "הסכם המסגרת למו"מ עתידי עם הפלסטינים", כפי שנחתם בין ישראל למצרים כחלק מ-"הסכמי קמפ דייוויד 1978".

על פי הצהרת העקרונות, על ישראל להעביר סמכויות באופן הדרגתי ל"ממשל עצמי פלסטיני" למשך תקופת ביניים בת 5 שנים, שבמהלכה יחל המו"מ על הסכם הקבע. בהתאם למבנה זה, נחתם "הסכם עזה ויריחו" (5/94) בו הוסכם על הקמת ממשל פלסטיני עצמאי בעזה ויריחו ("הרשות הפלסטינית"). מועד החתימה על הסכם עזה ויריחו (4/5/94) נקבע כתחילת תקופת הביניים.

הסכם הביניים נועד להסדיר את היחסים בין הצדדים במהלך תקופה זו, והחליף את הסכם עזה ויריחו ושני הסכמים פרטניים נוספים שעסקו בהעברת הסמכויות.¹ ההסכם עוסק בסדרי ביטחון, הבחירות למועצה הפלסטינית, העברת הסמכויות, משפט, כלכלה ונושאים משותפים נוספים.

עיקרי ההסכם

1. הממשל הצבאי הישראלי ייסוג מהערים המרכזיות בגדה המערבית.
2. שטחי הגדה ועזה יחולקו לשלושה איזורים: באיזורי A, יועברו הסמכויות הביטחוניות והמנהליות לפלסטינים; באיזורי B, השליטה הביטחונית תישאר ישראלית והשליטה המנהלית תועבר לפלסטינים; באיזורי C, הסמכויות הביטחוניות והמנהליות יישארו בידי ישראל;²

¹ העברת הסמכויות הוסדרה באופן פרטני ב"הסכם ההעברה המכונה" (8/94) (The Preparatory Transfer Agreement) וב"פרוטוקול ההעברה הנוספת" (8/95) (The Further Transfer Protocol).
² ר' סעיף 11 – "אדמות".

3. יבוטל המנהל האזרחי בשטחי A ו-B. סמכויות המנהל בתחומים אזרחיים בשטחים אלו יועברו לפלסטינים.
4. הגדה ועזה מוכרות כיחידה טריטוריאלית אחת, למעט סוגיות שיידונו במו"מ על מצב הקבע;³
5. בחירות ייערכו ל"מועצה הפלסטינית" ולראיס (כך במקור) של הרשות המבצעת של המועצה; אלה ייבחרו לתקופת מעבר שאורכה לא יעלה על חמש שנים ממועד החתימה על הסכם עזה ויריחו (5/94). למועצה הפלסטינית הנבחרת יהיו סמכויות חקיקה, ביצוע, שיפוט ושיטור, אך לא תהיה לה סמכות לנהל מדיניות חוץ עצמאית;⁴
6. למעט סוגיות שיידונו במשא ומתן על מעמד הקבע, שטח הגדה המערבית ורצועת עזה יועבר לסמכות המועצה הפלסטינית. ההעברה תהיה באופן הדרגתי שיושלם בתוך 18 חודשים מיום כינון המועצה;⁵
7. יוקם כח משטרה פלסטינית לשמירת הסדר וביטחון הפנים, בעוד ישראל תמשיך לשאת באחריות הביטחונית החיצונית. השוטרים הפלסטינים במדים יורשו לשאת נשק;⁶
8. ועדה משותפת לישראל, הפלסטינים, מצרים וירדן תדון בקריטריונים להתרת כניסתם של אנשים שעזבו את הגדה המערבית ורצועת עזה ב- 1967 (ר' "עקורים" ו"סוגיית הפליטים הפלסטינים").⁷
9. מו"מ להסכם בדבר "מצב הקבע" בו יידונו "הנושאים ההיסטוריים", יחל לא יאוחר מה- 4 במאי 1996.⁸
10. תוך חודשיים מיום הקמת המועצה, תתכנס המועצה הלאומית הפלסטינית ותאשר רשמית את התחייבות "אש"ף" מ"הצהרת העקרונות" לשנות את הסעיפים הדרושים ב"אמנה הפלסטינית" הקוראים להשמדת ישראל.

מקורות נוספים

1. הירשפלד יאיר, **אוסלו: נוסחה לשלום**, תל-אביב: עם-עובד, 2000, עמ' 159-167.
2. סביר אורי, **התהליך: מאחורי הקלעים של הכרעה היסטורית**, תל-אביב: ידיעות אחרונות/חמד, 1998.
3. על הרקע לשיחות, ר': רבינוביץ איתמר, **חבלי שלום**, אור יהודה: דביר, 2004, עמ' 63-65.

סוף.

- 3 ר' סעיף 1 – "העברת סמכות", סעיף 17 – "סמכות", פרק 2 – "הערכות מחדש והסדרי ביטחון", וגם נספח 1 – "פרוטוקול בנושא הערכות מחדש והסדרי ביטחון".
- 4 ר' סעיף 2 – "בחירות", נספח 2 – "פרוטוקול בנושא בחירות", סעיף 3 – "מבנה המועצה הפלסטינית", סעיף 9 – "כוחות המועצה ואחריותה".
- 5 ר' סעיף 11 – "אדמות".
- 6 ר' סעיף 14 – "המשטרה הפלסטינית", נספח 1 – "פרוטוקול בנושא הערכות מחדש וסדרי ביטחון".
- 7 ר' סעיף 27 – "קישור ושיתוף פעולה עם ירדן ומצרים".
- 8 ר' סעיף 31 – "הוראות סיום".